

SPRAWOZDANIE

**Realizacja „Programu współpracy Gminy Świebodzin
z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku”**

Świebodzin, kwiecień 2019r.

WPROWADZENIE

Rada Miejska w Świebodzinie, uchwałą z dnia 27 października 2017 roku Nr XXXVI/550/2017 przyjęła „*Program współpracy Gminy Świebodzin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018 roku*”, zwanej dalej *Programem współpracy*. Podjęcie inicjatywy uchwałodawczej wynikało z art. 5 i 5a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.) nakładającego na organ samorządu terytorialnego obowiązek uchwalania corocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zgodnie z założeniem *Programu współpracy*, Burmistrz Świebodzina jest zobowiązany do przedłożenia Radzie Miejskiej w Świebodzinie informacji o sposobie realizacji *Programu współpracy*.

Program współpracy z 2018 roku precyzował i porządkował zasady współpracy samorządu gminnego z organizacjami pozarządowymi. W praktycznym działaniu jest podstawowym kryterium oceny wniosków podmiotów ubiegających się o dotacje z budżetu Gminy Świebodzin – pod kątem ich zbieżności z celami i zadaniami samorządu gminnego.

Współpraca samorządu Gminy Świebodzin z organizacjami pozarządowymi powinna być realizowana w formach:

- 1) zlecenia organizacjom pozarządowym zadań publicznych, wspierania realizacji takich zadań, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji,
- 2) pomocy w pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł innych niż środki budżetu Gminy Świebodzin,
- 3) umożliwiania nawiązywania kontaktów z innymi organizacjami o analogicznych celach i kierunkach działania, które funkcjonują poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w tym w szczególności w miastach współpracujących z Gminą Świebodzin,
- 4) udostępniania na preferencyjnych warunkach lokali użytkowych z zasobów komunalnych dla potrzeb organizacji oraz pomoc w udostępnianiu bazy technicznej, obiektów i lokali,
- 5) upowszechniania i promowania działalności organizacji pozarządowych w mediach,
- 6) konsultowania z organizacjami pozarządowymi, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Na realizację niniejszego programu pierwotnie zaplanowano kwotę **196 000 zł.**

Ostatecznie na realizację programu Gmina Świebodzin w roku 2018 przeznaczyła kwotę **860.718 zł.**

ZLECANIE ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM ZADAŃ PUBLICZNYCH W DRODZE OTWARTYCH KONKURSÓW OFERT

Zlecenie zadań publicznych w 2018 roku regulowały następujące dokumenty:

1. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.)
2. Zarządzenie Burmistrza Świebodzina Nr 942/B/2017 z dnia 29 listopada 2017 r. oraz Zarządzenie Burmistrza Świebodzina Nr 1221/B/2018 z dnia 27 września 2018 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na wykonanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań samorządu Gminy Świebodzin w roku 2018 przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

3. Zarządzenie Burmistrza Świebodzina Nr 967B/2017 z dnia 22 grudnia 2017 r. oraz Zarządzenie Burmistrza Świebodzina Nr 1247/B/2018 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej do rozpatrzenia ofert na wykonanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań samorządu Gminy w roku 2018 przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w zakresie:

- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638),
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- upowszechniania działań w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywaniu szans tych rodzin i osób,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- promocji i organizacji wolontariatu.

Ogłoszenia o Konkursach umieszczone były na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Świebodzinie, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Świebodzin oraz na stronie Urzędu Miejskiego www.swiebodzin.eu.

Decyzje o zleceniu realizacji poszczególnych zadań podejmował Burmistrz Świebodzina w formie zarządzeń o numerach 1016/B/2018 z dnia 12 lutego 2018 r. oraz 1256/B/2018 z dnia 30 października 2018 r. w sprawie przyznania środków na wykonanie zadań samorządu Gminy Świebodzin w 2018 roku przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

Na realizację zadań publicznych samorządu Gminy Świebodzin w 2018 r. w ramach otwartych konkursów ofert przekazano kwotę **762.750 zł**.

Wsparto i powierzono wraz z udzieleniem dotacji następujące zadania:

1. w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:

a) organizacja i udziału w imprezach sportowych oraz szkoleniu dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo w klubach sportowych w różnych dyscyplinach sportu, organizacji i udziału w imprezach sportowych oraz szkoleniu uzdolnionych sportowo seniorów w klubach sportowych na wsi i w mieście, organizacja innych form aktywnego wypoczynku rekreacyjno – sportowego, a w szczególności obozów, biwaków, rajdów, zlotów, festynów, zawodów amatorskich i imprez masowych dla mieszkańców Gminy Świebodzin; – dofinansowanie otrzymały 24 organizacje pozarządowe na kwotę **570.350 zł**.

b) organizacja i udział w imprezach sportowych osób niepełnosprawnych – dofinansowanie otrzymały 2 organizacje na kwotę **5.000 zł**

c) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:

- Udział seniorów w sezonie rozgrywek II ligi w piłce ręcznej mężczyzn- dofinansowanie otrzymała 1 organizacja na kwotę **12.500 zł**

Łącznie przyznano 587.850 zł.

Piłka nożna

Lp	organizacja	dotacja 2018	zadanie
1.	LZS "Meteor" Jordanowo	22 300	Rozwój sportu na terenie wsi Jordanowo i Gościkowo

2.	LZS "Błyskawica" Lubinicko	22 800	Udział w rozgrywkach ligowych piłki nożnej
3.	KS "Schnug" Chociule	38 800	Wspieranie i rozwój sportu na terenie wiejskim
4.	KS "Zenit" Ługów	22 800	Rozwój sportu na terenie wiejskim
5.	LZS "Zryw" Rzeczyca	43 800	Rozwój sportu na terenie wiejskim Rzeczyca
6.	KS "Sokół" Rozłogi	17 800	Rozwój sportu na terenie wsi Rozłogi
7.	LZS "Bizon" Wilkowo	25 800	Organizacja i udział w imprezach sportowych
8.	KS "Lubusze" Rusinów	14 300	Udział w rozwoju piłki nożnej na terenie Gminy Świebodzin
9.	MTS „Pogoń” Świebodzin	77 400	Rozwój piłki nożnej młodzieży i dorosłych na terenie Gminy Świebodzin
10.	Klub Piłkarski "Odra" Glińsk	13 300	Szkolenie, prowadzenie, udział w rozgrywkach sportowych
11.	LZS "Rakovia" Raków	22 250	Upowszechnianie i rozwój kultury fizycznej (piłki nożnej) na terenie wiejskim w m. Raków oraz rozwój społeczności lokalnej

Pozostałe dyscypliny sportu

12.	Klub Sportów Walki "Profight" Świebodzin	10 000	Popularyzacja sztuk walki wśród dzieci, młodzieży i dorosłych
13.	Stowarzyszenie Miłośników Aktywnego i Zdrowego Stylu Życia "Totis Viribus"	25 000	Szkolenie sportowe i udział zawodników Klubu Pływakiego "Totis Viribus" Świebodzin w zawodach
14.	KS „Jofrakuda” Świebodzin	10 000	Popularyzacja tenisa stołowego wśród mieszkańców Gminy Świebodzin
15.	UKS "Siódemka" Świebodzin	16 000	Organizacja i udział w imprezach sportowych oraz szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo w klubach sportowych w różnych dyscyplinach sportu
16.	UKS "Orlik" przy PSP nr 2 w Świebodzinie	16 000	Organizacja i udział w imprezach sportowych oraz szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo w różnych dyscyplinach sportu
17.	MUKS "Lider" Świebodzin	20 000	Udział w turniejach sportowych i organizacja turniejów
18.	MUKS "Lider" Świebodzin	30 000	Szkolenie oraz udział w rozgrywkach II ligi
19.	Towarzystwo Sportowe "Zew" Świebodzin	105 000	Prowadzenie kompleksowego drużyn TS „Zew” Świebodzin
20.	KS „Herosi”	5 000	Gala Sportu 2018 i Plebiscyt na Najpopularniejszego Sportowca 2018
21.	KS „Herosi”	5 000	Świebodzińska Dziesiątka – organizacja biegów dziecięcych
24.	Fundacja Heros	5 000	Judo dla dzieci i młodzieży
26.	Lubuskie Stowarzyszenie Inwalidów Narządu Ruchu	2 500	Organizacja i udział w imprezach sportowych osób niepełnosprawnych

27.	Polskie Centrum Szachowe Niepełnosprawnych "Idea"	2 500	Udział reprezentacji osób starszych (50+), niepełnosprawnych w II Mistrzostwach Polski Seniorów w szachach – Ustroń - Jaszowiec
30.	Stowarzyszenie „Bona Fides”	2 000	Trzecia młodość – pełna samodzielność II
32.	Towarzystwo Sportowe "Zew" Świebodzin	12 500	Udział seniorów w sezonie rozgrywek II ligi w piłce ręcznej mężczyzn

2. w zakresie ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638):

a) wspieranie działalności stowarzyszeń, których członkami są osoby niepełnosprawne w okresie profilaktyki prozdrowotnej i rehabilitacji, wspierania działalności stowarzyszeń, których członkami są osoby starsze w zakresie poprawy zdrowia i jakości życia – dofinansowanie otrzymały 4 organizacje.

Łącznie przyznano 15.500 zł

Lp	organizacja	dotacja 2018	zadanie
1.	Stowarzyszenie Osób Niewidomych i Słabowidzących z Powiatu Świebodzińskiego	6 000	Prowadzenie działań profilaktycznych, rehabilitacyjnych i integracyjnych na rzecz osób niewidomych i słabowidzących z Gminy Świebodzin
2.	Świebodzińskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym	4 000	Wycieczka integracyjna poza województwo lubuskie
3.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Koło Terenowe w Świebodzinie	1 500	Spotkanie edukacyjno-integracyjne "Dzień walki z cukrzycą"
4.	Lubuskie Stowarzyszenie Inwalidów Narządu Ruchu	4 000	Prowadzenie systematycznych zajęć rehabilitacyjnych i usprawniających dla osób niepełnosprawnych

3. w zakresie podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej:

a) wspieranie wszelkich form edukacji dzieci i młodzieży mających na celu podtrzymywanie tradycji narodowych, pielęgnowania polskości, udziału w obchodach świąt państwowych - dofinansowanie otrzymały 4 organizacje.

Łącznie przyznano 6.000 zł

Lp	organizacja	dotacja 2018	zadanie
1.	Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło Świebodzin	1 000	Spotkania z młodzieżą i kombatantami, udział w uroczystościach państwowych
2.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	1 000	Reprezentowanie interesów Emerytów, rencistów i Inwalidów oraz udział w uroczystościach państwowych
3.	Świebodziński Związek Kresowian	2 500	100-lecie odzyskania niepodległości – historia Polski poznawana w podróży
4.	Związek Sybiraków Koło Nr 3 w Świebodzinie	1 500	Organizacja wyjazdu do Częstochowy na Ogólnopolski Zjazd Sybiraków

4. w zakresie upowszechniania działań w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:

a) wspieranie przedsięwzięć artystycznych (m. in. plenery, warsztaty, wystawy, koncerty, konkursy, festiwale) o charakterze lokalnym, mających istotne znaczenie dla rozwoju kultury regionalnej oraz jej promocji w kraju i za granicą, - dofinansowanie otrzymały 2 organizacje.

Łącznie przyznano 8.400 zł

Lp	organizacja	dotacja 2018	zadanie
1.	Stowarzyszenie Rodzin Świebodzińskich "ARS Familia"	6 000	VIII Międzynarodowy Festiwal Musica Misericordia odbywający się we wszystkich kościołach Świebodzina
2.	Świebodziński Związek Kresowian	2 400	Pieśni Patriotyczne i Kresowe - warsztaty

5. w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób:

a) pomoc organizacjom wspierającym rodziny i osoby w trudnej sytuacji życiowej - dofinansowanie otrzymały 4 organizacje.

Łącznie przyznano 135.000 zł

Lp	organizacja	dotacja 2018	zadanie
1.	Stowarzyszenie Nasza Wieś Tradycja-Przyszłość	8 000	Pomoc społeczna dla ludności z terenów wiejskich Gminy Świebodzina poprzez dostarczenie żywności w ramach programu Unii Europejskiej
2.	Fundacja Razem	109 000	Prowadzenie całorocznej noclegowni w Świebodzinie
3.	Fundacja „Pomoc i Nadzieja”	16 000	Pomoc żywnościowa rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej
4.	Stowarzyszenie „Alter Ego”	2 000	Seniorzy i Juniorzy – wielopokoleniowe ferie

6. w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego:

- dofinansowanie otrzymała 1 organizacja.

Łącznie przyznano 10.000 zł

Lp	organizacja	dotacja 2018	zadanie
1.	Stowarzyszenie Pomocy dla zwierząt "Azyl na Koziej" w Świebodzinie	10 000	Pomoc bezdomnym i potrzebującym zwierzętom

7. w zakresie promocji i organizacji wolontariatu:

- dofinansowania nie otrzymała żadna organizacja.

ZLECANIE ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM ZADAŃ PUBLICZNYCH- Z POMINIĘCIEM OTWARTEGO KONKURSU OFERT (TZW. MAŁE GRANTY)

W 2018 roku Burmistrz Świebodzina przyznał 15 organizacjom dotację na realizację zadań publicznych w trybie uproszczonym – z pominięciem otwartego konkursu ofert na podstawie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.) **na łączną kwotę 97.968 zł.**

Lp.	organizacja	zadanie	wysokość przyznanej dotacji
1.	Klub Sportowy „ Herosi”	Sportowa impreza charytatywna	5.000 zł
2.	TS „ ZEW” Świebodzin	II Świebodzińskie Święto Piłki Ręcznej	9.250 zł
3.	KS „ Schnug” Chociule	Udział i szkolenie juniorów młodszych w zakresie piłki nożnej	4.000 zł
4.	KS „ Ju-Jitsu” Świebodzin	Otwarty Puchar Polski Ju-Jitsu IMAF	6.000 zł
5.	KS „ Sokół” Rozłogi	Zachowanie lokalnego dziedzictwa sportowego	5.000 zł
6.	LZS „ Zryw” Rzeczyca	Udział i szkolenie drużyny juniorów w II lidze okręgowej LZPN	6.000 zł
7.	KS „ Herosi”	Zawody judo dla dzieci i młodzieży	3.000 zł
8.	KS „ Herosi”	II Rodzinny Bieg Mikołajkowy- Biegaj z Herosami	3.500 zł
9.	MUKS „ Lider” Świebodzin	Szkolenie oraz udział w rozgrywkach II Ligi	10.000 zł
10.	MKS „ Juvenia” Wrocław	Udział Oliwii Gonta w Głównych Mistrzostwach Polski Seniorów i Młodzieżowców w Pływaniu	800 zł
11.	MUKS „ Lider” Świebodzin	Udział w rozgrywkach Pucharu Polski	2.000 zł
12.	Fundacja „ Podkówka”	Hipoterapia jako ciekawy sposób na rehabilitację	4.500 zł
13.	Stowarzyszenie „ Nasza Wieś Tradycja Przyszłość”	Pchli Jarmark w Świebodzinie	10.000 zł 10.000 zł
14.	Fundacja „ Pomoc i Nadzieja”	Kolorowy Dzień Dziecka	7.000 zł
15.	Stowarzyszenie Artystyczne „ Otwarcie”	Projekt Przystanek	1.518 zł
16.	Świebodziński Związek Kresowian	Poznanie historii Powstania Wielkopolskiego	600 zł
17.	Akcja Katolicka Archidiecezji Zielonogórsko- Gorzowskiej	Z okazji 100-lecia niepodległości Polski: Świebodzin śpiewa pieśni patriotyczne „ Na 100 lat”	6.800 zł
18.	Fundacja „ Podkówka”	Zapewniamy godną emeryturę koniom schorowanym i kontuzjowanym	2.000 zł
19.	Fundacja „ Podkówka”	Bezinteresowna pomoc niby nic wielkiego a potrafi zdziałać cuda	1.000 zł

**POMOC W POZYSKIWANIU ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZE ŹRÓDEŁ INNYCH NIŻ ŚRODKI
BUDŻETU GMINY ŚWIEBODZIN**

Wspólnie z pracownikiem Wydziału BiZP Urzędu Miejskiego w Świebodzinie odpowiedzialnym za pozyskiwanie środków unijnych informowano na bieżąco organizacje pozarządowe o możliwości dofinansowania ich działalności w 2018 r.

Przekazano między innymi informacje o konkursach:

- MSiT- „ Program Klub 2018”,
- Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży- „ Ogólnopolski Konkurs Grantowy w ramach Programu „ Równać Szanse 2018”,
- Centrum Nauki Kopernik- „ Warsztat Konstruktorów Marzeń”,
- MPRiPS- „ Pokonać Bezdomność- Program pomocy osobom bezdomnym”,
- MSiT- Program „ Szkolny Klub Sportowy”,
- MSiT- Program „ Sport Wszystkich Dzieci”,
- MRPiPS- Program „ Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu- nowy wymiar 2020”.

**UDOSTĘPNIANIE NA PREFERENCYJNYCH WARUNKACH LOKALI UŻYTKOWYCH Z ZASOBÓW
KOMUNALNYCH DLA POTRZEB ORGANIZACJI ORAZ POMOC W UDOSTĘPNIANIU BAZY
TECHNICZNEJ, OBIEKTÓW I LOKALI**

Organizacjom pozarządowym z terenu Gminy Świebodzin stale udzielana jest pomoc w zakresie bezpłatnego udostępniania pomieszczeń będących własnością Gminy Świebodzin zarówno na działalność statutową, jak również na różnego rodzaju okolicznościowe spotkania, występy, treningi, mecze itp.

**KONSULTOWANIE Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, ODPOWIEDNIO DO ZAKRESU ICH
DZIAŁANIA, PROJEKTÓW AKTÓW NORMATYWNYCH W DZIEDZINACH DOTYCZĄCYCH
DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ TYCH ORGANIZACJI**

Konsultowano z organizacjami pozarządowymi projekt uchwały Rady Miejskiej w Świebodzinie dotyczący *Programu współpracy* na 2019 rok. Konsultacje odbyły się w dniach od 28 września do 15 października 2018 r. w formie opinii pisemnej konsultacji projektu uchwały. W dniu 20 września 2018 r. wysłano do 15 organizacji projekt uchwały oraz zamieszczono ww. projekt na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Świebodzinie oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Spośród wszystkich organizacji, które otrzymały projekt uchwały w sprawie programu współpracy Gminy Świebodzin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019, tylko jedna organizacja wyraziła pozytywną opinię na temat projektu uchwały. Pozostałe organizacje nie uczestniczyły aktywnie w konsultacjach.

OCENA FUNKCJONOWANIA PROGRAMU

Realizacja *Programu współpracy* pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywała się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.
2. Corocznie organizacje pozarządowe składają w ustalonym terminie oferty konkursowe kompletne we wszystkie wymagane dokumenty niezbędne do ich rozpatrzenia.
3. Organizacjom udzielano informacji o potencjalnych źródłach finansowania i zasadach udzielania dotacji, co w kolejnych latach powinno przyczynić się do większej efektywności przy realizacji *Programu współpracy*.
4. Współpraca z sektorem pozarządowym w 2018 roku odbywała się w obszarach: kultury fizycznej, ochrony zdrowia, kultury, podtrzymywania tradycji narodowej, pomocy społecznej, ekologii i ochrony zwierząt oraz promocji i organizacji wolontariatu. Dofinansowanie zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe pozwoliło m. in. na:
 - 1) promowanie zdrowego stylu życia oraz udział w różnorodnych zajęciach sportowych młodych zdolnych zawodników w wybranych dyscyplinach sportu,
 - 2) udział w rozgrywkach lig sportowych w różnych dyscyplinach sportu na szczeblu regionalnym i krajowym,
 - 3) poprawę integracji środowisk osób niepełnosprawnych,
 - 4) kultywowanie świąt państwowych, ważnych rocznic i wydarzeń historycznych wśród dzieci i młodzieży Gminy Świebodzin,
 - 5) zrealizowanie szeregu wartościowych przedsięwzięć w ramach sprawowania mecenatu nad działalnością sportową i kulturalną, co miało duży wpływ na promocję gminy oraz kreowanie jej wizerunku, zarówno w regionie, jak i kraju,
 - 6) dostarczenie żywności osobom ubogim zamieszkującym w Gminie Świebodzin,
 - 7) zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych z Gminy Świebodzin,
 - 8) podejmowanie działań na rzecz dobrostanu zwierząt ze szczególnym uwzględnieniem zwierząt bezdomnych oraz edukację społeczeństwa w zakresie ochrony zwierząt,
 - 9) realizowanie działań mających na celu rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Realizacja *Programu współpracy* przyczyniła się do nadania większego znaczenia inicjatywom obywatelskim z udziałem sektora organizacji pozarządowych, tworząc warunki dla rozwoju instytucji społeczeństwa i dialogu obywatelskiego. Pozwoliła na kontynuację współpracy z silnymi, kompetentnymi i sprawnymi organizacjami, z którymi samorząd od wielu lat realizuje wspólne zadania w wielu sferach życia społecznego.

Wszystkie organizacje pozarządowe, które otrzymały dotacje złożyły w terminie sprawozdanie z wykonania zadania publicznego. Po weryfikacji sprawozdań stwierdzono, iż wszystkie dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.